

A HANG ÁRNYÉKA

Az *Európai Utas* és a Budapesti Ismeretterjesztő Társulat ez év február 6-án a Kossuth Klubban rendezett irodalmi estet a korán elhunyt Danilo Kiš (1935–1989) szerb író emlékére. A zsúfolásig megtelt nagyteremben Eörsi István, Konrád György, Petri György, Rajk László és Vujicsics Sztoján baráti meghittséggel emlékezett a világirodalmi rangú íróra és a magyar líra kiváló fordítójára. Esterházy Péter emlékező írását távollétében felolvasták.

Danilo Kiš önéletrajzi esszéjét, *Manzard*, *Korai bánat* és *Fövenyóra* című kötetekinek részleteit, valamint „A forradalom költője az elnöki hajón” szatirikus költeményét Bács Ferenc és Vallai Péter színművész adta elő, Ács Károly, Borbély János, Vári Gerda, Vujicsics Marietta és Vujicsics Sztoján fordításában. Az est zenei háttéréül Fekete László, a Dohány utcai zsinagóga főkántora énekelt, a Tomkins Énekegyüttes (Dobra János művészeti vezetésével) pravoszláv kórusokat, valamint Dész László szaxofon-rögtönzéseket adott elő. Az irodalmi estet Vujicsics Sztoján rendezte.

A Magyar Televízió és a Magyar Rádió video- és hangfelvételeiről a

TALÁLKOZÁSOK

közönség hallhatta és láthatta Danilo Kiš Budapesten, magyarul készített interjúinak részleteit.

Az est alkalmából az előcsarnokban kiállításon mutatták be Danilo Kiš magyar fordításban megjelent könyveit — köztük a *Borisz Davidovics siremléke* budapesti, 1982-es Rajk László-féle szamizdat kiadását —, valamint Danilo Kiš szerb-horvát fordításait a magyar költészetből: a modern magyar líra anto-

lójáját, Petőfi, Ady, József Attila, Radnóti válogatásait.

A Magyar Rádió április 9-én közel egy óra összejelést sugárzott a Kossuth adón az est hangfelvételéből. A Belgrádi TV első műsora április 22-én fél óra adásban adott összeállítást az estről, melyet interjú vezetett be Vujicsics Sztoján íróval, az est kezdeményezőjével és folyóiratunk főmunkatársával. Az estről a belgrádi és a hazai sajtó is megemlékezett.

Budapesten járt a *Střední Evropa* (Közép-Európa) című prágai folyóirattól Rudolf Kučera főszerkesztő és Luděk Bednář olvasószerkesztő. Nem nagy hír, de nekünk fontos, s talán nemcsak nekünk. Kis szalából, gyakori találkozásokról fonódik az a háló, amelyet Közép-Európa civil társadalmának nevezhetünk.

Rudolf Kučera a hetvenes években egy prágai tudományos intézet munkatársa volt. Amikor a felsőbb-ség előtt kitudódott, hogy kapcsolatban áll a Charta 77 mozgalommal, rövid egy óra múlva az utcán találta magát. Ettől kezdve kőművesként kereste kenyerét, maradék idejében pedig egy másfajta építkezésbe fogott: 1984-ben megindította a *Střední Evropa*-t, amelynek tizenhárom szamizdat száma jelent meg az ő szerkesztésében.

A folyóirat Csehszlovákiában elsőként hirdette, hogy Közép-Európa problémája egyben az egész kortárs Európa problémája: az Európát keleti és nyugati részre osztó vasfüggöny mesterséges, erőszakos ezért csak ideiglenes képződmény, amely nem felel meg az e térségben kialakult történelmi kapcsolatrendszernek. De a folyóirat nagy erővel mutatott rá a Közép-Európát Kelet-Európává tevő folyamat belső oldalára is. Szembeszállt a nacionalizmus minden formájával, bennük látván Közép-Európa újkori tragédiájának okozóját. Így tekint a cseh nemzetállam kialakulására is amelynek demokratikus irányzatát belülről végzetesen gyengítette az a tény, hogy a kisebbségek nem kaptak demokratikus elbánást.

Ma a folyóirat természetesen legálisan jelenik meg, továbbra is Rudolf Kučera irányításával, aki tavaly óta a prágai Károly Egyetemen a politológiai tanszék vezetője, továbbá elnöke az újonnan szerveződő Közép-Európai Intézetnek.

Az *Európai Utas* örömmel nyújt kezét idősebb cseh lapjának, és sokat remél az együttműködéstől, melynek részleteiről a két szerkesztőség találkozásán indult meg az eszmecsere. A megbeszélés folytatódott a Cseh és Szlovák Köztársaság nagykövetségén, ahol Rudolf Chmel nagykövet látta vendégül a közép-európai ügy elkötelezettjeit az *Európai Utas* második számának megjelenése alkalmából.

VENDÉGSÉGBEN A STŘEDNÍ EVROPA

Fogadás a cseh-szlovák nagykövetségen (balról jobbra): Balogh István, a Külügyminisztérium munkatársa, Leszek Hensel, a lengyel nagykövetség első titkára, Marian Švejda, a prágai Közép-Európa Intézet elnökhelyettese, Rudolf Kučera, Luděk Bednář, Vujicsics Sztoján irodalomtörténész, Szabó György író, Kiss Endre filozófus

A *Střední Evropa* és az *Európai Utas* együttműködéséről: Farkas János László, Luděk Bednář és Rudolf Kučera beszélget

Erdei Katalin felvételei

